

Látszat



Szerző_Vass Csilla
2013_TDK_Képzőművészet
Konzulens_Üveges Gábor Dr.

Látod?

De mit?

Azt látod, amit én? Vagy nem? Vagy teljesen valami mást? De miért? Mit mutat neked? Nem értem, hogy hogy...vagy kell egy szemüveg? Na, de melyik? Vagy mindegy? Vagy mind a kettő? Színes az a kép, vagy csak fekete fehér? Egyszer kavalkád, egyszer szigorú rendszerű? Ha innen nézem ezt látom, ha onnan, akkor pedig azt. Mi ez? Illúzió, vagy csak valami játék? Lehet, hogy csak képzelődöm? De akkor más is?

Nem tudom, nem értem...

A látszat egy olyan jelenség, amely megtéveszteni kívánja az érzékszerveinkkel pusztán külsőlegesen érzékelt jelenségeket. Többnyire részlegesen fejezi ki a lényegét, de visszavezethető a lényegre, nem független attól.

A látszat, vagy más néven illúzió, az érzékcsalódás egy olyan formájának tekinthető, amikor egy valódi, külvilágból jövő ingert tévesen definiálunk. A valóság helytelen értelmezésén, hamis látszaton, vagy önámításon alapuló érzéki csalódást értjük. Az érzékleti csalódásoknak több foka ismeretes. Az illúzió enyhébb szintje, amikor az agy torzulva észlel bizonyos külvilági ingereket. Az emberek "fejében" akkor keletkezik illúzió, amikor a tükrözött tárgy nem azonos az agyi tükörképpel.

Az emberek gyakran tapasztalják, hogy ha meglátnak egy tárgyat, akkor azt hiszik, hogy első látásra megismerték, de időközben észlelik, hogy amiben egészen biztosak voltak, abban már teljesen bizonytalanok. Hiszen időközben valakinek, vagy valaminek a hatására megváltozott az ismeretük, mintha átverték volna a képzeletüket, becsapták volna őket első látásra.

Ezeket a tudományos állításokat szeretném bemutatni a koncepcióm során. Létrehoztam egy tárgyat, amelynek a látszat elnevezést adtam. Célom volt, hogy egy kézzel fogható eszköz segítségével próbáljam meg megfogalmazni, hogy számomra mit jelent az illúzió. Így megvalósítottam egy olyan modellt, amivel becsaphatom az emberek képzeletét, hogy amit elsőre látnak ne legyen egyértelmű, sőt egy kisebb beavatkozás segítségével teljesen más képet kapjanak róla, ha újra rátekinenek.

Mindenféleképpen valamilyen színes, az emberek látásával kapcsolatos optikai látszatot szemléltető makettben gondolkodtam.

Sokat kutattam, hogy miként is hatnak a látásunkra a különféle színek. Hogyan befolyásolják egymást, hogy ha egymás mellé soroljuk azokat, illetve melyik színnek, milyen hatása van ránk, milyen érzetet kelt bennünk (mint például tudjuk, hogy a zöld szín nyugalmat sugároz).

Sajnos ezekkel az információkkal nem éreztem előrébb a tervemet, amikor egy meglepő fordulat következett be. Egy Kinder tojás meglepetésében találtam meg az alapötletemet. Rájöttem egy nagyon egyszerű, a hétköznapiakban is könnyen fellelhető törvényre, miszerint, ha egy színes lapot letakarunk egy színes fóliával, akkor a lapon található színek megváltoznak, attól függően, hogy milyen színű fóliával takarjuk le.

Ezt a gondolkodásmódot folytatva, elkezdtem vizsgálni, hogy hogyan reagálnak különböző helyzetekben az alapszínek – kék, piros, zöld, sárga. Egymás mellé helyeztem el azokat, és egyesével letakargattam különböző színű fóliákkal, és megvizsgáltam, hogy milyen elváltozások következtek be. A tapasztalatok azt mutatták, hogy egyes színek eltűntek a lapról, a többiek pedig feketének látszódtak. A további vizsgálatokból arra a következtetésre jutottam, hogy mindig az a szín tűnik el a lapról, amilyennel lefedtem azt. Ezután megfigyeltem, hogy melyik az a két szín, amelyikkel a legmegdöbbentőbb volt az elváltozás. Ez a két szín a piros és a kék fólia hatására volt, így a későbbiekben csak ezzel a kettővel foglalkoztam.

A piros fólia takarásával a sárga és a piros fehérnek, a kék és zöld pedig feketének látszódnak. A kék fólia mögött a kék válik fehérré, a többi viszont elváltozik.

A továbbiakban azon gondolkodtam, hogy mi legyen az alapkép, amit letakarok, és úgy döntöttem, hogy 2x2-es színes négyzeteket rakok egymás mellé, amelyekből majd valamilyen kompozíció születik. Szerettem volna egy olyan képet kitalálni, amely a fólia ráhelyezése után valamilyen különleges formát mutat.

A vizsgálatok során szerzett tények birtokában létrehoztam kettő szabályos geometriai alakzatot, amit a fólia ráhelyezése után szerettem volna kapni. Ezután készítettem egy tanulmányt, hogy hogyan is jöhetnek létre ezek az ábrák a fóliák segítségével, végül összemontázsoltam a két képet, így alapnak egy teljesen szabálytalan sorban elhelyezkedő színes képet kaptam, de ha felé helyezek egy kék vagy piros fóliát, akkor ugyanabból a képből két teljesen különböző, de szabályos geometriai rendszerben elhelyezkedő formát kapunk.

Az első ötletem szerint egy olyan tárgyat csináltam, amiben a fóliák, és a kép egy csúsztatható rendszerben mozoghatnak egymás felett, mint különböző rétegek, amiből egy nagyon szórakoztató, interaktív játék lett. Akár tovább is fejleszthető, hogy valóban egy készségfejlesztő, gyermekek számára hasznos tárggyá váljon, aminek segítségével játszva tanulhatnak a gyerekek.

Én viszont megváltoztattam a programomat, mert úgy éreztem, hogy jelen tárgy keretein belül sokkal drasztikusabb hatást érhetünk el, hogyha a fóliák kicserélésének technikáját megváltoztatjuk annak előnyére, hogy az idejét lecsökkentsük, hiszen jelenleg sajnos, amíg a fóliák manuálisan váltják egymást, „túl sok idő” telik el, és emiatt felejtődik az előzőlegesen látott kép, és kevésbé okoz mehökkentő hatást az utána keletkező kép.

Így, új programomnak azt találtam ki, hogy ezt a négyzetekből készült alapképet felnagyítom, és 3 szemüveget készítek hozzá, egy kék, egy piros és egy vegyes lencsékkel ellátottat, amelyeken keresztül tekintve a képre, elképesztő a hatás.

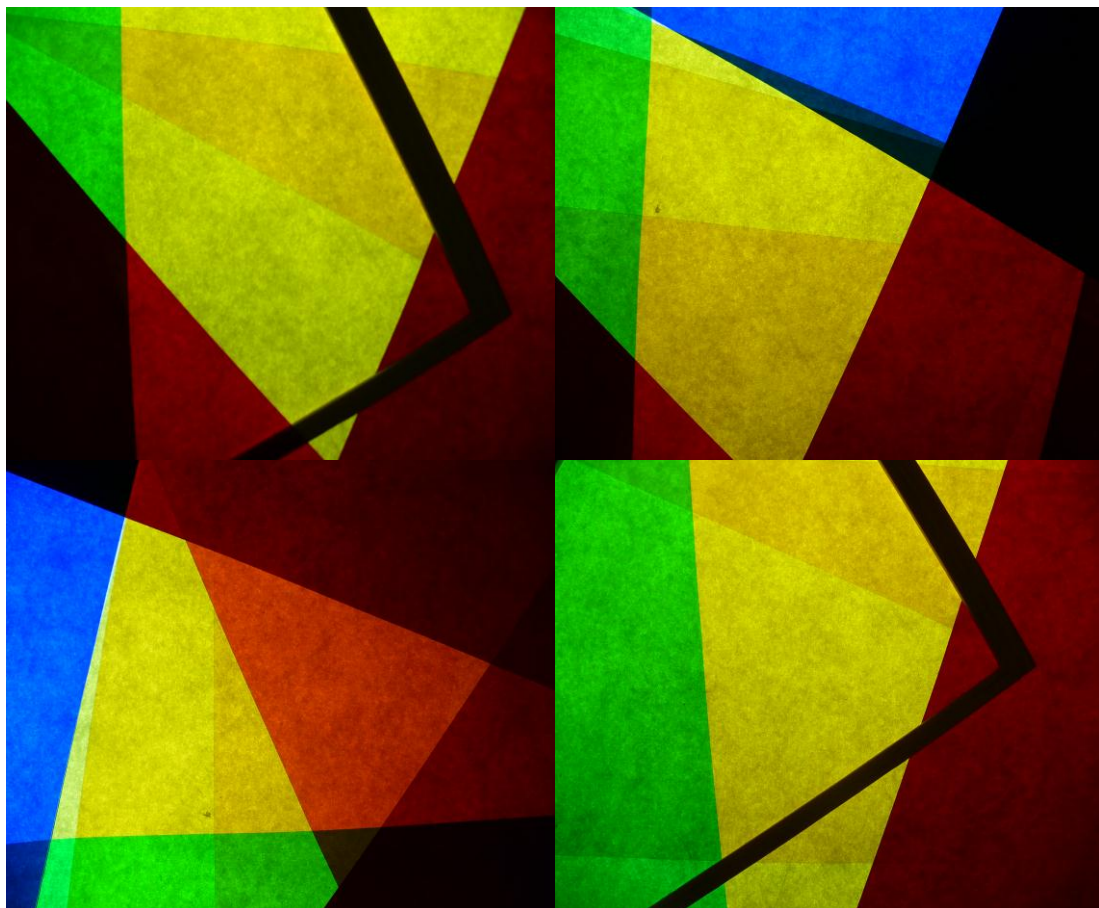
A szemüvegek gyors cserélgetésével képzeletünk dinamikusabb löketet kap a lehetetlenről, és mire felfogjuk, hogy mit is láttunk már vehetjük is az újabb szemüveget ami teljesen mást fog nekünk mutatni.

Bizonyára nektek is eszetekbe jutott erről az egyszerű, a „látszat” címet hordozó tárgyról egy, a napjainkra igencsak jellemző jelenség. Sokszor tapasztaljuk akár kis hazánkban, akár a nagyvilágban, hogy egyes emberek másként látnak, máshogy tapasztalnak meg olyan eseményeket, amelyekről nekünk teljesen különböző a véleményünk. Gyakran van, hogy ugyanazt a képet nézzük, ugyanazt az ételt esszük, de mégis, mintha különböző burokokban élnénk. Miért lehet az, hogy egy buddhista teljesen máshogy vallja meg a hitét, mint egy olyan valaki, aki az univerzalizmus vallásnak a tagja? Egyes dolgokról mennyire máshogy tudnak vélekedni a különböző népcsoportok, vallási csoportok, szekták.

Tehát a tárgyam segítségével párhuzamot szeretnék vonni, miszerint olyan, mintha az emberiség egy részén egy kék fóliás szemüveg, a másikon pedig egy piros szemüveg lenne..nincsenek ugyanazon a véleményen, vitatkoznak, ködös, megtévesztett világot látnak...

És mi lenne ha levennék a szemüveget? Megijednénk? Félnénk a bizonytalantól? Kavalkád lenne?

Vagy csak egyetértés és szeretet...



Makettfotók



